

Achtste Voortgangsrapportage RegioSpecifiek Pakket Zuiderzeelijn

Opzet voortgangsrapportage

Evenals eerdere jaren is ook deze voortgangsrapportage (VGR) beknopt van omvang gehouden. Dit is een gevolg van de website www.rsp-projecten.nl waarin op overzichtelijke wijze alle RSP-projecten in de drie noordelijke provincies worden beschreven. Mede daardoor¹ zijn al enkele jaren de projectbeschrijvingen in de VGR's niet meer opgenomen. In deze VGR wordt terugkijkend, waar nodig op projectniveau, op hoofdlijnen verslag gedaan van eventuele afwijkingen van voorgenomen activiteiten en de in de vooruitblik 2016 gepresenteerde mijlpalen/planningen. De vooruitblik 2017 beperkt zich naast informatie over de projecten tot het weergeven van informatie over mijlpalen/planningen. Ook hier betreft het een rapportage op hoofdlijnen. Voor meer achtergrond wordt verwezen naar de website www.rsp-projecten.nl.

RUIMTELIJK-ECONONOMISCH PROGRAMMA

Voortgang gedecentraliseerde middelen (SNN)

Algemeen

In 2012 is het rijksdeel van het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) door het ministerie van EZ gedecentraliseerd naar de drie Noordelijke provincies. Besluiten over toekenningen worden genomen op het niveau van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) dat daarbij zorgt voor afstemming met het nationale Topsectorenbeleid in overleg met het ministerie van EZ.

Projecten

Voor Drenthe is vanuit de gedecentraliseerde middelen in 2016 € 1,9 miljoen toegekend aan het project 'Region of Smart Factories'. Voor Groningen geldt dat begin 2016 een bedrag van € 2,5 miljoen is toegekend aan dit project. Voor Fryslân is de situatie ten opzichte van 2015 onveranderd, er resteert nog een bedrag van € 1,2 miljoen waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden.

Vastgesteld kan worden dat met deze en eerdere toekenningen in voorgaande jaren de gedecentraliseerde middelen nagenoeg geheel zijn geëncouraged.

Voortgang regionaal (per provincie)

De invulling van het regionale deel van de rijksbijdrage (rijksbijdrage REP-regio) en de regionale bijdrage is een verantwoordelijkheid van de betrokken provincies. Iedere provincie heeft hierbij de volledige zeggenschap over de selectie van en besluitvorming over de projecten.

Groningen

Ten opzichte van de VGR van vorig jaar zijn in 2015 door Groningen aanvullend aan twee projecten REP-middelen toegekend. Het betreft de projecten 'Topsportzorgcentrum Groningen' en 'Rondje Lauwersmeer'. Met deze en eerdere toekenningen is het grootste deel (79%) van de regionale Groningse REP-middelen vastgelegd in concrete projecten. Het resterende budget bedraagt ruim € 20 miljoen.

---

¹ In de verslagen van het BO-MIRT en het MIRT Projectenboek / Projectenoverzicht wordt eveneens gerapporteerd over de voortgang van het RSP.

Drenthe

Uit de totale REP bijdrage is € 10 miljoen gereserveerd voor economische gebiedsontwikkeling zowel in Assen als in Emmen. Beide partijen hebben de volledige middelen overgedragen gekregen. Emmen heeft de middelen ingezet als onderdeel van het verkrijgen van de locatie Hoofdstraat (locatie oude dierentuin). In Assen is tot nu toe € 3 miljoen ingezet voor de revitalisering van het Stadsbedrijvenpark en € 1 miljoen is toegekend aan het project Sensorcircuit. Naast de ontwikkelingen in Assen en Emmen is vorig jaar € 2,3 miljoen toegekend aan het project Health Hub Roden. Door deze projecten is er nog ongeveer € 2,7 miljoen van het budget beschikbaar. Omdat het budget elk jaar wordt geïndexeerd met de IBOI indexering, is dit bedrag opgelopen tot ongeveer € 4,5 miljoen.

Binnen de provincie Drenthe lopen verschillende initiatieven voor projecten. Een aantal initiatieven zit nog in de verkennende fase. Bij elk project wordt gekeken naar het meest geschikte instrument voor financiering. De verwachting is dat het volledige overgebleven bedrag wordt geëncmitteerd.

Fryslân

Fryslân heeft al haar regionale REP middelen in de voorgaande jaren belegd.

Flevoland

In 2016 zijn, binnen het ruimtelijk-economisch programma geen RSP-middelen toegekend aan nieuwe projecten. Van de in totaal binnen REP voor Flevoland beschikbare € 38 miljoen is tot nu toe € 23,8 miljoen geëncmitteerd en resteert nog € 14,2 miljoen voor de periode tot 2020. In maart 2016 heeft een onderzoeksbureau in opdracht van GS de "mid term" evaluatie afgerond van het programma, hetgeen heeft geleid tot een aantal conclusies en aanbeveling. Voorstellen tot aanpassing van het programma worden in oktober voorgelegd aan GS en PS.

CONCRETE BEREIKBAARHEIDSPROJECTEN

Algemeen

De lijst met concrete projecten is limitatief en bestaat uit de volgende projecten:

1. A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG) fase 2;
2. Bereikbaarheid Leeuwarden;
3. Bereikbaarheid Assen;
4. N50 Ramspol-Ens;
5. Openbaar Vervoer.

Daarnaast is conform de Motie Koopmans² € 160 miljoen (pp. 2008) beschikbaar gesteld voor maatregelen op het noordelijke kernnet spoor. De voortgang van al deze projecten wordt waar nodig besproken in het bestuurlijk overleg MIRT.

Ad 1. A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG)

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De tussenuitspraak van de Raad van State in de beroepsprocedure betreffende het Tracébesluit heeft geleid tot een Wijzigingstracébesluit dat op 12 februari 2016 is vastgesteld. Hiertegen zijn beroepen ingediend. Op 1 september 2016 is er een hoorzitting bij de Raad van State en zal de einduitspraak volgen. Inmiddels is de aanbestedingsprocedure afgerond en heeft de combinatie Herepoort i.o. het werk gegund gekregen. De aanbieding van deze combinatie is inclusief de drie optimalisaties, te weten de Esperantotunnel, een volledige aansluiting op de Europaweg en het groene Julianaplein. De combinatie Herepoort i.o. is nu aan de slag met diverse voorbereidende werkzaamheden, zoals het uitwerken van de fasering en de planning. Er mogen nog geen onomkeerbare werkzaamheden worden uitgevoerd, omdat de Raad van State nog geen einduitspraak heeft gedaan. De uitspraak van de Raad van State wordt in het najaar van 2016 verwacht.

Vooruitblik 2017:

Ervan uitgaande dat het Tracébesluit onherroepelijk wordt, starten de uitvoeringswerkzaamheden door combinatie Herepoort i.o.

Ad 2. Bereikbaarheid Leeuwarden

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De Haak om Leeuwarden en de Westelijke invalsweg 1e fase zijn eind 2014 al in gebruik genomen. Er is gestart om het vrijgekomen gebied als gevolg van de overbodig geworden N31 bij Deinum en de N383 tussen Leeuwarden en Marsum te herinrichten. De 2^e fase Westelijke Invalsweg is aanbesteed en wordt door de gemeente uitgevoerd. De verwachting in 2015 was nog dat het aquaduct project Drachtsterweg in 2016 kon worden opengesteld. Helaas is dit niet gelukt maar dit wordt 2017.

Vooruitblik 2017:

Uitvoering geven aan de gebiedsontwikkeling en herinrichting van de vrijgekomen gebieden. De Drachtsterweg wordt opengesteld voor het autoverkeer.

---

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 27.658, nr. 41.

Ad 3. Bereikbaarheid Assen: FlorijnAs

De Blauwe As

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

In 2016 is de eerste van de drie autobridgen opgeleverd. De aanleg van de twee resterende autobridgen is in een vergevorderd stadium. Ook is de aanleg van de tweede sluis gestart. Tevens is een begin gemaakt met de ontwikkeling van een visie om het toekomstig gebruik van de Blauwe As te stimuleren.

Vooruitblik 2017:

In 2017 zullen de laatste twee autobridgen en de laatste (tweede) sluis worden opgeleverd. Medio 2017 is het project Blauwe As klaar en kan de Blauwe As in gebruik worden genomen.

Stationsgebied

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

In april 2016 is gestart met de bouw van autotunnel en bouwkuip voor de fietsenkelder. Het tijdelijke station en de tijdelijke fietsenstalling zijn sinds begin 2016 operationeel. Het huidige station is gesloopt. De fietsenstallingen (bewaakt en onbewaakt) zijn verplaatst naar een tijdelijke locatie bij het tijdelijke station.

ProRail heeft het werk voor de aanpassing van de perrons, sporen, tractie en ruwbouw perrontunnel (het project Sporen in Assen) succesvol aanbesteed.

In 2016 wordt de bouw van het nieuwe stationsgebouw aanbesteed, opdrachtgever is ProRail, namens NS en de gemeente Assen. De afbouw van de perrontunnel en de toegangen tot de perrontunnel zijn onderdeel van deze aanbesteding.

In verband met de diverse afhankelijkheden tussen het project Sporen in Assen en het project Stationsgebied Assen vindt er intensief overleg plaats tussen ProRail, NS en de gemeente. Naar verwachting wordt het nieuwe stationsgebouw in het voorjaar van 2018 in gebruik genomen.

Vooruitblik 2017:

In de tweede helft van april 2017 komt er een Trein Vrije Periode (TVP). In deze 15 dagen durende periode worden sporen en wissels vernieuwd en verlegd, de bestaande perrons verbreed en de tractie aangepast. Daarnaast wordt de nieuwe perrontunnel ingeschoven. Medio 2017 wordt begonnen met de bouw van het zuidelijke deel van de autotunnel, het noordelijke deel is dan klaar.

Begin 2017 wordt ook begonnen met de bouw van het nieuwe stationsgebouw en in de loop van 2017 kan gestart worden met de afwerking van de perrontunnel, waarvan de ruwbouw wordt uitgevoerd gedurende de TVP van april 2017.

Stadsboulevard

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Het deelproject Industrieweg ter hoogte van het Veemarktterrein is begin 2016 opgeleverd. Er is een begin gemaakt met de aanpak van de kruising Industrieweg/dr. Philipsweg en de aanpassing van het zogenaamde Rolderdek. Deze projecten zijn onderdeel van de Stadsboulevard Noord.

Ten behoeve van de reconstructie van de Stadsboulevard Zuid zijn in 2016 de voorbereidende werkzaamheden gestart en worden nutsvoorzieningen verlegd.

De verwerving van de gronden en gebouwen, ten behoeve van de aanleg van tunnel De Maten, zijn grotendeels afgerond.

Vooruitblik 2017:

De uitvoering van het noordelijke deel van de Stadsboulevard wordt afgerond in het tweede kwartaal 2017. De reconstructie van Stadsboulevard Zuid start medio 2017.

De civieltechnische voorbereiding van tunnel De Maten wordt in 2017 uitgevoerd.

De afronding van het gehele project Stadsboulevard is gepland eind 2019.

Infrastructuur Assen-Zuid

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De aanleg van de hoofdstructuur voor het werklandschap Assen-Zuid wordt nog niet in uitvoering genomen, omdat er nog geen contracten met bedrijven zijn afgesloten die zich hier willen vestigen. Wel zijn er de nodige contacten met belangstellenden.

Vooruitblik 2017:

Afhankelijk van de ontwikkelingen binnen het werklandschap Assen-Zuid kan worden gestart met de aanleg van de hoofdstructuur Assen-Zuid.

Ad 4. N50 Ramspol-Ens

Het project is in 2013 volledig afgerond.

Ad 5. Openbaar Vervoer

Dit project bestaat uit de volgende onderdelen:

a. Partiële uitbreiding spoor Groningen-Leeuwarden

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Voor het Ontwerp Tracébesluit zijn verschillende effectonderzoeken verder uitgewerkt en afgerond. De ontwerpen van onder meer de onderdoorgang Hurdegaryp zijn definitief geworden. De publicatie van het OTB vindt in november plaats.

Vooruitblik 2017:

In 2017 vindt de gunning van het werk plaats. ProRail besteedt het werk aan in drie verschillende contracten; één voor de onderdoorgang Paterswoldseweg, één voor de onderdoorgang Hurdegaryp en één voor alle andere maatregelen, waaronder de spoorverdubbeling Zuidhorn-Hoogkerk en de aanpassing van station Leeuwarden. Na gunning beginnen de aannemers met de voorbereiding van het werk. Het definitieve Tracébesluit wordt eind 2017 ter inzage gelegd, daarna kan de aannemer daadwerkelijk starten met de realisatie.

b. Station Assen-Zuid en Leeuwarden Werpsterhoek en spoor voor nieuwe stations

1. Station Assen-Zuid

Zoals vorig jaar is aangegeven is dit project komen te vervallen.

2. Station Leeuwarden-Werpsterhoek

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De bouw van twee onderdoorgangen (fase 1 van het project). In tegenstelling tot eerdere verwachtingen zal de bouw ook nog in 2017 doorgaan. De bodem is namelijk minder geschikt gebleken dan eerder werd aangenomen voor de gekozen bouwmethode.

Vooruitblik 2017:

Afrondende bouwwerkzaamheden en openstellen van beide onderdoorgangen.

c. *Kolibri trein, infra Q-liners en overig*

Trein:

1. Reactivering van de spoorlijn Groningen-Veendam. Sinds mei 2011 rijdt de personentrein tussen Groningen en Veendam. Het project is daarmee afgerond.

2. Facelift stations

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

In het voorjaar van 2016 is gestart met de realisering van de nieuwe stationsoutillage op alle stations in de provincie Groningen. Dit betreft het vierde en laatste onderdeel van het project Facelift Noordelijke Stations.

Vooruitblik 2017:

In 2017 zal dit project naar verwachting kunnen worden afgerond.

Infrastructuur t.b.v. Q-liners en HOV-bus:

3. Aanleggen van businfrastructuur om de reistijd van Q-liners en overige bussen op HOV-lijnen te verkorten.
4. Aanleggen en verbeteren van de kwaliteit van busstations en transferia om de kwaliteit van HOV-bus te verbeteren.

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

In hun vergadering van 16 maart 2016 hebben Provinciale Staten van Groningen de geactualiseerde lijst met projecten definitief vastgesteld. In totaal zijn nu voor 20 projecten beschikkingen afgegeven.

Vooruitblik 2017:

De verwachting is dat de laatste 3 projecten zullen worden beschikt.

MOTIE KOOPMANS

Algemeen

Conform de Motie Koopmans is vanuit het budget voor Programma Hoofdfrequent Spoorvervoer € 160 miljoen (pp. 2008) beschikbaar gesteld om intensivering van de treindienst mogelijk te maken en kosteneffectieve maatregelen te treffen om de rijtijden tussen Noord-Nederland en de Randstad te verbeteren. Via het MIRT-blad Sporendriehoek Noord-Nederland wordt de voortgang in beeld gebracht.

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

- Het project Zwolle-Herfte kent inmiddels een apart MIRT-blad.
- Het project Wolvega om den Noort is opgeleverd.
- In Assen is het tijdelijk station opgeleverd en in gebruik genomen. De werkzaamheden voor Sporen in Assen zijn gestart.

Vooruitblik 2017:

- Begin 2017 wordt de definitieve oplevering van de spoorbrug HRMK (afstandsbediening) verwacht.
- In het voorjaar 2017 wordt het project Sporen in Assen opgeleverd, waarna de extra pendeldienst Groningen-Assen gestart kan worden.
- In 2017 wordt de boogaanpassing Hoogeveen verder uitgedetailleerd en planologisch ingepast.
- De overweg Rotstergaastweg in Heerenveen wordt in 2017 aangepast waardoor de verkeerssituatie veiliger wordt.

REGIONAAL MOBILITEITSFONDS (RMf)

Algemeen

Noord-Nederland maakt gebruik van het mobiliteitsfonds voor de volgende projecten:

1. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum;
2. Spoorlijn Zwolle-Coevorden-Emmen;
3. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen/Investeringsagenda Drachten-Heerenveen;
4. Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Groningen Centrale Zone;
5. Bereikbaarheid Lauwersmeergebied;
6. Bereikbaarheid Veenkoloniën;
7. A6/A7 Knooppunt Joure;
8. N31 Harlingen (traverse Harlingen) en gebiedsontwikkeling Harlingen;
9. Gebiedsontwikkeling Noordoost-Fryslân/Centrale As;
10. IGO Coevorden Stationsomgeving en Coevorden-Zuid;
11. N381 Drachten-Drentse grens;
12. Openbaar Vervoer in stad Groningen;
13. Verbetering busverbinding corridor West;
14. Maatregelen verkorting reistijd spoor Groningen-Bremen;
15. N33 Zuidbroek-Appingedam.

Voortgang

Ad 1 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Begin 2016 is gestart met de aanleg van de verlenging Vreding. Fase 1 was op 25 maart 2016 afgerond en fase 2 zal eind 2016 worden afgerond. Eind 2016 is naar verwachting het hele project afgerond.

Begin 2016 is het project aansluiting P Zuid afgerond.

Begin 2016 is de kruising Hondsrugweg-Ermerweg afgerond.

Projecten Boermarkeweg: Het project Boermarkeweg 1e fase is eind 2013 afgerond en het project Boermarkeweg 2e fase zit nog in de definitiefase en in 2016 zal een plan van aanpak worden opgesteld.

Het project reconstructie aansluiting N34/Rondweg zit in de ontwerpfasen. Naar verwachting zal eind 2016 de bestemmingsplanprocedure worden gestart.

Het project reconstructie N862/Rondweg (weg Emmen-Klazienaveen) bevindt zich in de definitiefase.

In het 1e kwartaal van 2016 is het dynamische parkeer -en verkeerssysteem in werking gesteld.

Vooruitblik 2017:

In 2017 zullen de verdere voorbereidingen getroffen worden voor het project Boermarkeweg 2e fase, zodat naar verwachting begin 2018 gestart kan worden met de uitvoering.

Na vaststelling van het bestemmingsplan zullen in 2017 verdere voorbereidingen getroffen worden voor het project Reconstructie aansluiting N34/Rondweg, zodat naar verwachting begin 2018 gestart kan worden met de uitvoering.

Het project Reconstructie aansluiting N862/Rondweg zal zich in 2017 gaan richten op het ontwerp van de aansluiting N862/Rondweg.

Ad 2 Spoorlijn Zwolle-Coevorden-Emmen

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De bestemmingsplanprocedure is door de gemeente Emmen, in opdracht van de provincie Drenthe, opgestart. Uit overleggen met omwonenden is een nieuwe variant naar voren gekomen. Deze gaat uit van het verschuiven van het station en de uitbreiding naar het zuiden. Dit is ter analyse voorgelegd aan ProRail. De bestemmingsplanprocedure is hierom 'on hold' gezet.

Op basis van de analyse van de nieuwe variant, zal door de provincie Drenthe de voorkeursvariant worden vastgesteld en de bestemmingsplanprocedure weer worden opgestart.

Vooruitblik 2017:

Na vaststelling van het bestemmingsplan zal door ProRail de werkzaamheden worden aanbesteed en zal in 2017 gestart worden met de daadwerkelijke realisatie van de uitbreiding Emmen Zuid. De geplande oplevering zal in 2018 zijn.

Ad 3 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Heerenveen (investeringsagenda Drachten - Heerenveen)

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

In deze investeringsagenda zijn 7 projecten opgenomen die gefinancierd worden met RSP mobiliteitsfondsmiddelen (totale agenda beslaat 16 projecten). In 2016 zijn hiervoor vanuit Smallingerland en Heerenveen subsidieaanvragen ingediend en beschikt door de provincie. Het meest omvangrijke project binnen de investeringsagenda betreft het project Bereikbaarheid Gebiedsontwikkeling Heerenveen; parallelstructuur langs de A32. In mei is een aantal informatiebijeenkomsten georganiseerd voor dit project n.a.v. de voorkeursvariant. Naar verwachting wordt eind 2016 de definitieve variant door de stuurgroep vastgesteld.

Vooruitblik 2017:

Het project bereikbaarheid Heerenveen bevindt zich nog in de planfase, in de tweede helft van 2018 wordt gestart met de uitvoering van het project.

Ad 4 Bereikbaarheid gebiedsontwikkeling Groningen Centrale Zone

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De projecten die hier onder vielen zijn in 2014 gebundeld onder de titel Groningen Spoorzone. Op 17 maart 2015 hebben Provinciale Staten van Groningen het realisatiebesluit genomen voor het project Groningen Spoorzone.

Het opstel terrein voor treinen aan de zuidzijde van het Hoofdstation Groningen wordt verplaatst naar de locatie "De Vork" in de gemeente Haren. De bestemmingsplanprocedure voor het Hoofdstation wordt dit jaar doorlopen. Het bestemmingsplan ten behoeve van het opstel terrein is in 2016 onherroepelijk geworden. Er is hier een start gemaakt met het verleggen van kabels en leidingen en ook is het grondwerk voor het opstel terrein aanbesteed en gegund. Groningen Spoorzone is opgedeeld in twee grote contracten. Het ene grote contract omvat de werkzaamheden aan het spoor en de aanbesteding zal nog dit jaar starten. Het andere omvat de werkzaamheden op het Hoofdstation. Meer informatie is te vinden op de website: <http://www.groningenbereikbaar.nl/spoorzone>.

Vooruitblik 2017:

Start aanbesteding werkzaamheden op het Hoofdstation (onder andere reizigerstunnel, fietstunnel, fietsenstalling, bustunnel en perrons & kappen).

Ad 5 Bereikbaarheid Lauwersmeergebied

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Provinciale Staten van Groningen hebben voor drie deelprojecten een realisatiebesluit genomen. Het gaat om het uitvoeren van verbeteringsmaatregelen tussen Groningen en Winsum (buiten de bebouwde kommen), de herinrichting van de dorpen Adorp en Sauwerd en de aanleg van een Fietsroute Plus tussen Groningen en Winsum.

Vooruitblik 2017:

Bij positieve besluitvorming door Provinciale Staten eind 2016 start voor het deelproject Oostelijke ontsluitingsweg Bedum de realisatiefase.

Ad 6 Bereikbaarheid Veenkoloniën

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De provincie Groningen is in gesprek met de STAR over de taakverdeling in de nieuwe situatie. Het spoor is nu in eigendom van de STAR en de spoorlijn valt nu (nog) niet binnen het contract van ProRail met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. De provincie is daarom ook met ProRail in gesprek over de rol die ProRail tijdens de planvorming, aanleg en bij het beheer kan hebben.

Vooruitblik 2017:

De planuitwerkingsfase wordt verder doorlopen.

Ad 7 A6/A7 Knooppunt Joure

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Het project Joure is in uitvoering. De verdieping van de Langwarder Wielen is gestart. De terp langs de A6 krijgt gestalte en de werkzaamheden ter hoogte van het bestaande verkeersplein zijn zichtbaar.

Vooruitblik 2017:

Het verkeer zal na de zomer van 2017 over de nieuwe knoop rijden. De ombouw van het plein zal eind 2017 klaar zijn. In de eerste helft van 2018 zullen nog afrondende werkzaamheden plaatsvinden.

Ad 8 N31 Traverse Harlingen

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De uitvoering is in volle gang. Tussen de stalen damwanden wordt flink gegraven voor de verdiepte ligging. De sanering van het zwaar vervuilde terrein is uitgevoerd. Met de bevolking wordt het inrichtingsplan ontwikkeld om de stad te hechten en te helen zodra de weg zelf klaar is.

Vooruitblik 2017:

In de 2^e helft van 2017 kan het verkeer gebruikmaken van de nieuwe en verdiepte N31 en door het aquaduct onder het Van Harinxmakanaal rijden.

Ad 9 Gebiedsontwikkeling Noordoost-Fryslân/Centrale As

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Diverse weggedeelten zijn al in gebruik. De uitvoering is erop gericht dat het gehele traject is opengesteld voor het eind van 2016.

Vooruitblik 2017:

2017 Zal in het teken staan van de aankleding van de weg en de directe omgeving daarvan.

Ad 10 IGO Coevorden Stationsomgeving en Coevorden-Zuid

Bereikte resultaten/terugblik 2016:

De 1e fase van de herinrichting van de Westelijke spoorzone is afgerond. Het schetsontwerp voor de herinrichting van de stationsomgeving is gereed. Dit ontwerp is inmiddels met de diverse stakeholders besproken. In de 2e helft van 2016 wordt dit ontwerp verder uitgewerkt.

ProRail werkt momenteel aan het ontwerpproces voor de herinrichting van het emplacement Coevorden (van 5 naar 3 sporen). Deze herinrichting is randvoorwaardelijk voor de uiteindelijke herinrichting van de stationsomgeving. Alle onderdelen van de Spoorboog zijn aanbesteed en inmiddels in uitvoering. Enkele onderdelen (wachtspoor en damwanden) zijn inmiddels grotendeels gereed.

Vooruitblik 2017:

In 2017 is de voorbereidingsfase voor de herinrichting van de stationspleinen en het transferpunt gepland. De aanbestedingen zullen in onderdelen, aansluitend bij de fasering en de aard van de werkzaamheden, plaatsvinden.

In 2017 is de voorbereidingsfase voor de herinrichting van het emplacement gepland en worden de aanbestedingsprocedures opgestart.

De herinrichting van het emplacement is gepland in 2018. De aanleg van de verbinding (voetgangerstunnel) tussen het getransformeerde bedrijventerrein de Holwert en het centrum zal tegelijkertijd worden gerealiseerd. De herinrichting van de stationspleinen en het transferpunt (busstation, P+R, fietsenstalling, taxi's, K&R en stationsvoorziening) zal gefaseerd plaatsvinden gedurende de periode 2018-2019.

Afhankelijk van de weersomstandigheden is de oplevering van de Spoorboog gepland op medio februari 2017. De Spoorboog wordt vanaf 1 mei 2017 in gebruik genomen.

Ad 11 N381 Drachten-Drentse Grens

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De nieuwe weg is al in gebruik. In 2016 zijn veel uitvoeringswerkzaamheden afgerond, waaronder de herinrichting van het oude tracé van de N381. Het contract N381 Nanningaweg – Venekoten is overigens nog volop in uitvoering, hier wordt de tunnel Duistereweg verdubbeld aangelegd.

De onderzoeken lopen ten behoeve van de planologische procedures voor de aanvullende verdubbeling N381 Donkerbroek – Oosterwolde. Het Aankoop Starteplan is vastgesteld voor de grondverwerving voor dit trajectgedeelte.

Vooruitblik 2017:

Afrondende werkzaamheden vinden plaats en in het kader van de verdubbeling Donkerbroek – Oosterwolde wordt de ruimtelijke procedure afgerond en vinden grondaankopen plaats.

Ad 12 Openbaar vervoer in de stad Groningen

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

De maatregelen voor het openbaar vervoer zijn te onderscheiden in maatregelen die noodzakelijk zijn om de dienstregeling 2014 te kunnen rijden (1^e tranche), maatregelen die noodzakelijk zijn om de snelheid en betrouwbaarheid van de dienstregeling te vergroten (2^e tranche) en maatregelen die noodzakelijk zijn om het HOV goed te laten functioneren tijdens de aanleg van de Zuidelijke Ringweg en het openbaar vervoer betaalbaarder maken (3^e tranche). De eerste twee tranches zijn uitgevoerd. Afronding van de maatregelen uit de 3^e tranche gebeurt medio 2017.

Vooruitblik 2017:

Afronding van de maatregelen uit de derde tranche is medio 2017 voorzien.

Ad 13 Verbetering busverbinding corridor West

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Ingezet is op de voorbereiding van de realisatie van de laatste twee deelprojecten te weten het project HOV Leek en het project fietsparkeren Marum. Nu ook de besluitvorming bij de gemeente Leek is afgerond wordt in het derde kwartaal van 2016 met de daadwerkelijke uitvoering gestart.

Vooruitblik 2017:

Het project doorloopt de realisatiefase.

Ad 14 Maatregelen kwaliteitsverbetering spoorverbinding Groningen-Bremen (Wunderline)

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

In 2015 is door de Provinciale Staten van Groningen een planuitwerkingsbesluit genomen voor de eerste deel van de planuitwerkingsfase. Sindsdien is ingezet op het nader onderzoeken van de kansrijke oplossingsrichtingen om te komen tot een voorkeursvariant. De onderliggende onderzoeken betreffen de verdieping op de mogelijkheden van de dienstregeling aan beide zijden van de grens en de daarvoor benodigde infrastructuur, de vervoerswaarde en de potentie voor het goederenvervoer. Daarbij is de samenwerking met de Duitse partners verder vorm gegeven en zijn de benodigde onderzoeken ook in lijn gebracht met de gangbare aanpak aan de Duitse zijde. Daarnaast is gewerkt aan de verder bestuurlijke betrokkenheid aan de Duitse zijde, het omgevingsmanagement en de communicatie. Naar aanleiding van de aanvaring van de Friesenbrücke is een taskforce opgericht waarin de onderzoeken ten behoeve van het herstel worden gedeeld. De focus ligt daarbij op een zo kort mogelijke hersteltijd.

Vooruitblik 2017:

Naar verwachting zullen Provinciale Staten zich (zo mogelijk gezamenlijk met de Duitse partners) kunnen uitspreken over de voorkeursvariant en het tweede deel van de planuitwerkingsfase.

Ad 15 N33 Zuidbroek-Appingedam

Bereikte resultaten / terugblik 2016:

Met de Startbeslissing op 26 augustus 2015 is de Tracéwetprocedure voor deze wegverbinding formeel gestart. In het kader van deze procedure heeft de minister van IenM op 21 april 2016 samen met de Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) de Kennisgeving gepubliceerd van het voornemen om voor dit project een milieueffectrapport op te stellen.

Vooruitblik 2017:

Volgens de planning, besproken in het Bestuurlijk Overleg wordt het Ontwerp-Tracébesluit en het Tracébesluit verwacht in 2018, start de aanleg in 2019-2020 en wordt het project opgeleverd in de periode 2021-2023.